

OPINIE

Sporten in de gevangenis in Leeuwarden. FOTO CATRINUS VAN DER VEEN

Tendentieuze druk politici op rechter

Mogen politici zich gedragen als roeptoeters? Niet als ze daarmee rechterlijke oordelen bekritisieren en daarbij een loopje nemen met de feiten.

TJALLING VAN DER GOOT

Wilde, ongefundeerde beweringen van politici ondergraven het vertrouwen in de rechtspraak. Dat kan nare gevolgen hebben. Een paar voorbeelden.

1. In 1989 is de taakstraf als zelfstandige straf ingevoerd. De reden was met name om de (dure) korte detentie en het recidivegevaar terug te dringen. In 2007 zond het tv-programma *Zembla* een reportage uit met de boodschap dat taakstraffen werden opgelegd voor ernstige misdrijven zoals levensdelicten. Deze uitzending leidde tot een wet die het opleggen van taakstraffen voor tal van delicten verbood.

Uit onderzoek bleek echter dat nimmer taakstraffen werden opgelegd voor moord- en doodslagzaken. Tot op de dag van vandaag worstelen rechters met dit taakstrafverbod. Het is dus wezenlijk dat de wetgever de feiten kent. Al was het maar om slechte wetgeving te voorkomen.

2. In 2018 ontstak het Binnenhof in woede na de bekendmaking dat aan een asielzoeker wegens verkrachting een gevangenisstraf van twintig maanden was opgelegd en dat daarbij – onder meer – was overwogen dat het niet de bedoeling was dat hij zijn verblijfsvergunning zou verliezen. 'Het Nederland van Mark Rutte is ziek', twitterde PVV-voorman Geert Wilders.

Nu de nuance. De rechtbank overwoog dat verkrachting een ernstige inbreuk op de lichamelijke integriteit oplevert en dat daarvoor een lange gevangenisstraf passend is. Op grond van landelijke oriëntatiepunten geldt daarbij als uitgangspunt

een detentie van twee jaar. Volgens de rechtbank was het feit al twee jaren oud en was het justitieel contact voor de verdachte een incident.

Bovendien was hij vanuit een onveilige situatie in zijn land van herkomst naar Nederland gekomen en was hij bezig een gezinsleven op te bouwen. 'Gelet op deze omstandigheden overweegt de rechtbank dat het niet de bedoeling is dat aan verdachte een zodanige straf wordt opgelegd dat deze verregaande vreemdelingenrechtelijke consequenties heeft.' De verdachte kreeg twintig maanden gevangenisstraf.

Een forse straf voor een ernstig feit. Een iets lagere straf dan het uitgangspunt vanwege bijzondere omstandigheden en het grote tijdsverloop. Een gewogen oordeel, waarbij uit het vonnis niet blijkt dat een lagere straf is opgelegd enkel om een verblijfsvergunning veilig te stellen. Het loont dus de moeite om pas te reageren na lezing van het vonnis.

3. Vorige week was het weer raak. Een jeugdige Rotterdammer werd veroordeeld wegens een gewelddadige verkrachting tot twee jaar jeugddetentie en jeugd-tbs. De leider van Forum voor Democratie, Thierry Baudet, twitterde: 'Wurgend, verkrachting. Slechts 2 jaar straf. Volwassen dader berecht als kind want moeilijke jeugd. Onverteer-

baar (...)' Kennelijk heeft Baudet het vonnis niet gelezen.

Het gaat ontegenzeggelijk om een zeer ernstige zaak. Op grond van gedragsdeskundige rapporten oordeelde de rechtbank dat de verdachte – die ten tijde van de feiten net meerderjarig was – berecht moest worden op grond van het jeugdstrafrecht vanwege zijn gebrekkige ontwikkeling en het feit dat binnen het jeugdstrafrecht ter bescherming van de maatschappij een meer efficiënte behandeling mogelijk is.

Om die reden is jeugd-tbs opgelegd die maximaal zeven jaren kan duren. De jeugd-tbs kan bovendien te zijner tijd worden omgezet in tbs indien de veiligheid dit vereist. De rechtbank wijst uitdrukkelijk op deze mogelijkheid. Tbs is in tijd niet beperkt. Daarnaast is de voor jeugdigen maximaal op te leggen jeugddetentie van twee jaren opgelegd.

De opmerking van Baudet dat 'slechts' twee jaar straf wordt opgelegd is dus feitelijk onjuist. De verdachte heeft juist de zwaarst mogelijke sanctie onder het jeugdstrafrecht opgelegd gekregen.

Opmerkingen zoals die van Baudet schaden het vertrouwen in de rechtspraak omdat vele mensen die dergelijke reacties lezen zelf het vonnis (ook) niet lezen. Politici die zich aldus gedragen miskennen de verantwoordelijkheid die zij nu eenmaal hebben jegens de rechtsstaat. Niemand heeft er wat aan dat de onderbuik en electorale belangen proberen het gezag van een rechterlijk oordeel te ondergraven.

Tjalling van der Goot is werkzaam als advocaat bij Anker & Anker Strafrechtadvocaten te Leeuwarden

Wel een stevige mening, maar vonnis hebben ze niet gelezen